

Rapport

Van A naar B met een beperking

De bereikbaarheid van alledaagse
voorzieningen te voet of met de fiets

Inhoudsopgave

Van A naar B met een beperking

1	Inleiding	3
2	Wandelen en fietsen naar alledaagse voorzieningen	6
3	Bereikbaarheid van alledaagse voorzieningen	9
4	Belemmeringen	12
5	Conclusies en aanbevelingen	14
Bronnen		15
Bijlage 1 - Onderzoeksverantwoording		16

Inleiding

Voor veel Nederlanders is het vanzelfsprekend dat ze wandelend of fietsend alledaagse voorzieningen kunnen bereiken. Maar wat bereikbaar is voor de een, is niet altijd bereikbaar voor de ander. Obstakels, zoals gaten of barsten in een stoep of fietspad, kunnen ervoor zorgen dat het lastig is voor Nederlanders met een beperking om deze voorzieningen te bereiken. Dit rapport gaat over de bereikbaarheid van voorzieningen voor mensen met een beperking.

Aantallen

Naar schatting hebben twee miljoen Nederlanders een beperking (Rijksoverheid, z.d.). Hierbij gaat het om mensen met een lichamelijke (horen, zien of bewegen) of verstandelijke beperking en om mensen met psychische problemen. Bijna een derde van de Nederlanders heeft een chronische aandoening, zoals diabetes, een hartaandoening of reuma (CBS, 2025).

Belemmeringen om voorzieningen te bereiken uit eerder onderzoek

Volgens onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) is Nederland op weg om toegankelijker te worden voor mensen met een beperking of aandoening (Vermeij & Hamelink, 2021). Maar er is nog een lange weg te gaan.

Bijna de helft van de totale Nederlandse bevolking (45%) bezoekt parken of groenvoorzieningen in de woonomgeving, terwijl volgens onderzoek van Nivel slechts een derde van de mensen met een lichamelijke beperking (31%) en een vijfde van de mensen met een verstandelijke beperking (18%) dit doet (Knapen et al., 2020). Ook bezoeken zij alledaagse voorzieningen als winkels of de bibliotheek minder vaak. Dit geldt vooral voor mensen met een verstandelijke beperking (Knapen et al., 2023).

Mogelijk hebben deze verschillen te maken met de ervaren bereikbaarheid van voorzieningen. Mensen met een beperking kunnen zich bijvoorbeeld meer belemmerd voelen door obstakels op de stoep (zoals geparkeerde fietsen) en voet- of fietspaden met barsten. En ze kunnen moeite hebben om veilig over te steken. Met name stedelijke gebieden ervaren ze als minder toegankelijk, vanwege drukte en beperkte geschikte parkeermogelijkheden (Vermeij & Hamelink, 2021).

In eerdere onderzoeken naar de ervaringen van fietsers en wandelaars met een beperking kwamen we tot vergelijkbare conclusies (Rauws et al., 2024, 2025).

Inspanningen om Nederland toegankelijk te maken

De overheid is sinds de bekrachtiging van het VN-verdrag Handicap in 2016 bezig producten, diensten en de fysieke omgeving toegankelijker te maken, onder meer

met een nationale strategie (Ministerie van VWS, 2024) en werkagenda (Ministerie van VWS, 2025). Daarin staan onder meer doelen en plannen om de openbare ruimte toegankelijker te maken voor mensen met een beperking.

Qua wet- en regelgeving zijn er onder meer de instructieregel voor toegankelijkheid van de openbare buitenruimte vanuit de Omgevingswet (Informatiepunt Leefomgeving, z.d.) en de Leidraad Toegankelijkheid van het CROW (2026). Maar het is (nog) niet verplicht deze toe te passen. Overheden en bedrijven moeten hier dus zelf mee aan de slag willen.

Aandacht voor bereikbaarheid

Ook in de politiek is er meer aandacht voor bereikbaarheid. In plaats van alleen naar mobiliteit te kijken wordt nu bereikbaarheid van voorzieningen als uitgangspunt genomen. Het gaat dan met name om de bereikbaarheid van voorzieningen die mensen belangrijk vinden, de bereikbaarheid van werkplekken en de leveringszekerheid van belangrijke goederen.

Maar de bereikbaarheid staat onder druk. Het Rijk heeft daarom een nieuw instrument ontwikkeld: het Nationaal Bereikbaarheidspeil. Hiermee is in beeld gebracht welk deel van de Nederlanders met welk vervoermiddel binnen een door hen acceptabele geachte reistijd de belangrijke voorzieningen kan bereiken. Ook kan hiermee de ontwikkeling gevold worden (Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, 2025).

Inzichten in ervaren bereikbaarheid belangrijk

In dit rapport beschrijven we de verschillen tussen ervaringen met de bereikbaarheid van alledaagse voorzieningen (bijv. supermarkt, park en bushalte) te voet of met de fiets van Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening. We gaan in op de bereikbaarheid van verschillende voorzieningen¹ en presenteren belemmeringen om te wandelen en fietsen.

We maken in deze rapportage onderscheid tussen respondenten met (n=669) en respondenten zonder beperking of chronische aandoening (n=838).

In dit rapport verstaan we onder 'bereikbaarheid' hoe goed mensen bij bepaalde voorzieningen kunnen komen. We vroegen hoe goed ze te voet en met de fiets bij bepaalde alledaagse voorzieningen kunnen komen.

¹ De volgende voorzieningen hebben we voorgelegd aan de respondenten: bus- of tramhalte, trein- of metrostation, winkelcentrum, supermarkt, park/groen gebied, horecagelegenheid, bibliotheek, en bezienswaardigheid (bijv. museum).

Doelmatig wandelen en fietsen

In dit rapport beperken we ons tot doelmatig wandelen en fietsen. Daarmee bedoelen we reizen naar voorzieningen zoals een supermarkt, school of werk. Wandelen en fietsen zijn in dit geval een middel om deze voorziening te bereiken.

Onder wandelen verstaan we in dit onderzoek ook zich verplaatsen met een niet-elektrisch aangedreven hulpmiddel, zoals een loopfiets of handbewogen rolstoel.

Recreatief wandelen en fietsen, zoals wandel- en fietstochtjes in de vrije tijd, laten we buiten beschouwing. Dit staat centraal in het rapport 'Een aantrekkelijke buurt voor sport en bewegen' (Meulenbroeks & Ruikes, 2026).

Wandelen en fietsen naar alledaagse voorzieningen

Meeste Nederlanders lopen of fietsen weleens naar voorziening

86 procent van de Nederlanders liep in het afgelopen jaar weleens naar een alledaagse voorziening. Drie kwart geeft aan weleens naar een alledaagse voorziening te fietsen (76%, niet in figuur).

Onder Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening is dit voor wandelen vergelijkbaar (**figuur 2.1**). Het aandeel dat nooit op de fiets naar een alledaagse voorziening gaat, is iets hoger onder Nederlanders met een beperking of chronische aandoening.

Het aandeel mannen dat in het afgelopen jaar naar een alledaagse voorziening fietste of liep, is iets hoger dan het aandeel vrouwen (niet in figuur). Ook leeftijd lijkt van invloed. Hoe ouder, hoe lager het aandeel dat loopt of fietst (niet in figuur). Voor fietsen is deze relatie sterker dan voor wandelen.

Kleine verschillen in wandelgedrag, grote verschillen in fietsgedrag

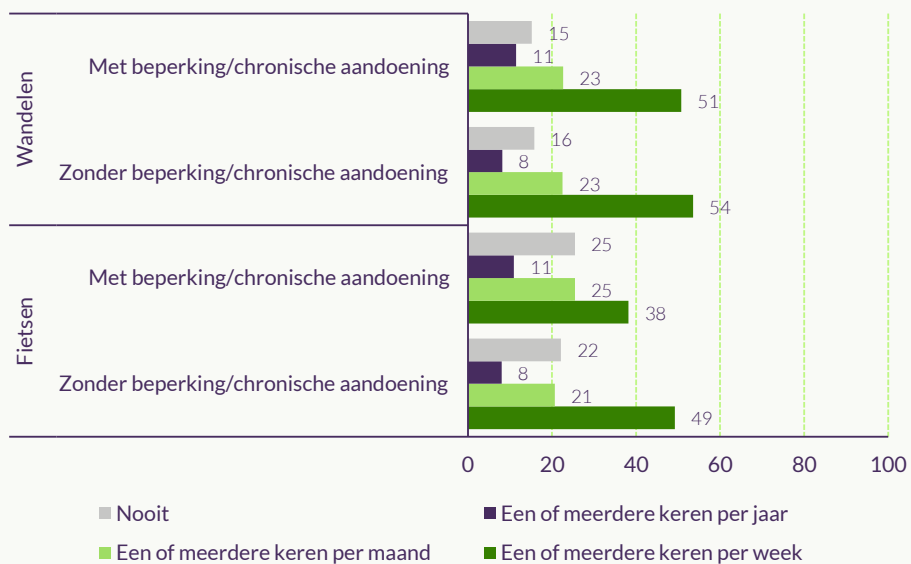
De helft van de mensen met een beperking of chronische aandoening wandelt wekelijks naar alledaagse voorzieningen (51%, **figuur 2.1**). Dit is iets minder dan onder mensen zonder beperking of chronische aandoening.

Bij fietsen is het verschil groter. Waar 49 procent van de mensen zonder beperking of chronische aandoening wekelijks fietst naar voorzieningen, doet 38 procent van de mensen met een beperking of chronische aandoening dit.

Figuur 2.1

Aandeel Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening dat wandelt of fietst naar een alledaagse voorziening, 2025

(in procenten, n=669 (met beperking/chronische aandoening) en n=838 (zonder beperking/chronische aandoening))

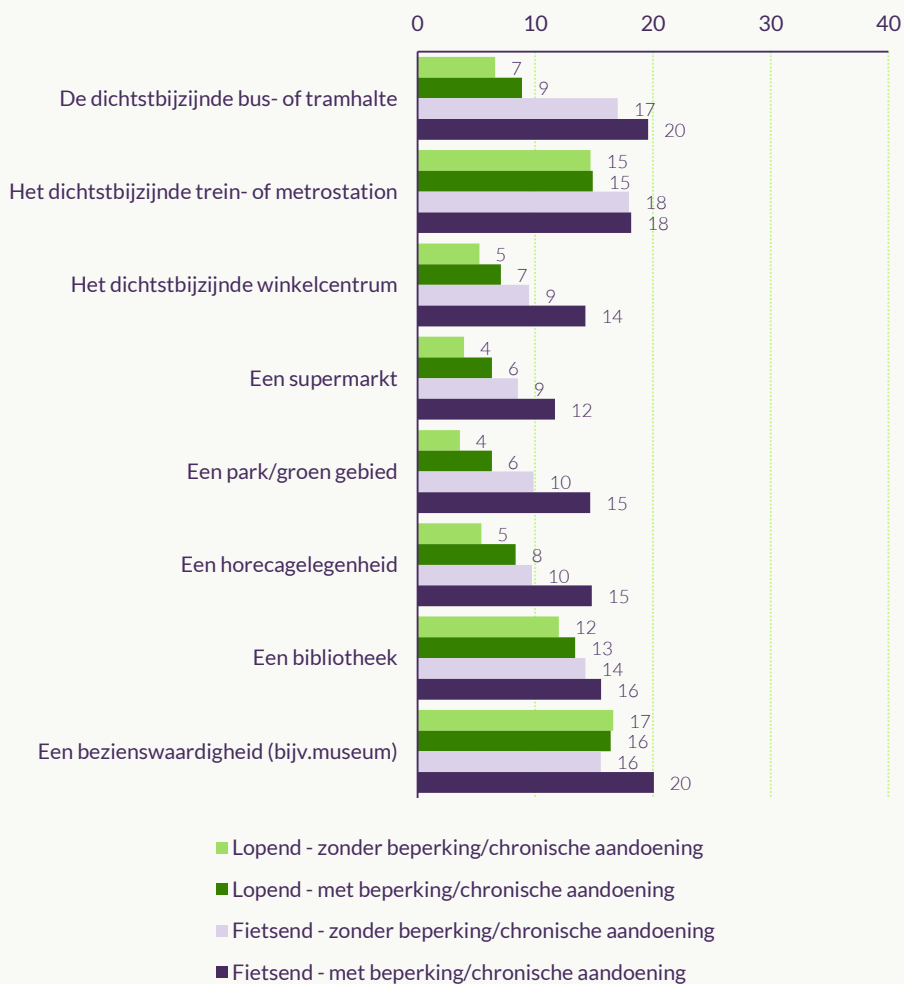
Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

Ook zijn er verschillen in de voorzieningen waar Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening wel of niet fietsend heen gaan. Zo gaan relatief minder mensen met een beperking of chronische aandoening op de fiets naar het dichtstbijzijnde winkelcentrum, een park of een horecagelegenheid (**figuur 2.2**). Voor wandelen zijn deze verschillen kleiner.

Figuur 2.2

Aandeel Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening dat nooit wandelt of fietst naar een alledaagse voorziening, naar voorziening, 2025

(in procenten, n=669 (met beperking/chronische aandoening) en n=838 (zonder beperking/chronische aandoening))

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

Bereikbaarheid van alledaagse voorzieningen

Problemen bereikbaarheid vooral bij wandelen

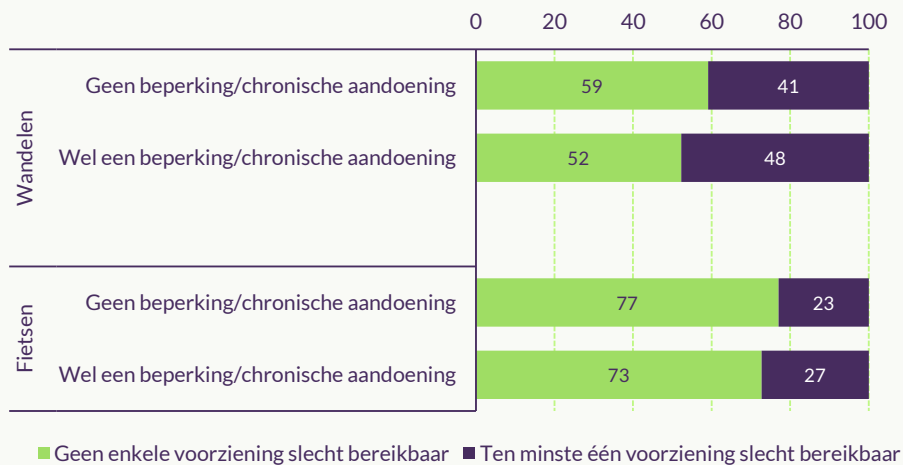
Er is een duidelijk verschil tussen de mate waarin Nederlanders voorzieningen te voet of met de fiets bereikbaar vinden: 44 procent ervaart minstens één voorziening te voet als niet goed bereikbaar, terwijl dit bij de fiets 25 procent is (niet in figuur). Het aandeel mensen met een beperking of chronische aandoening dat minstens één voorziening lopend als slecht bereikbaar ervaart, is hoger dan het aandeel mensen zonder beperking of chronische aandoening ([figuur 3.1](#)).

We zien geen verschil naar geslacht en leeftijd in hoe vaak mensen ten minste één voorziening te voet slecht bereikbaar vinden. Voor de bereikbaarheid op de fiets is het aandeel jongvolwassenen dat ten minste één voorziening slecht bereikbaar vindt, hoger dan onder oudere leeftijdsgroepen.

Figuur 3.1

Aandeel Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening dat één of meer voorzieningen als slecht bereikbaar ervaart, naar vervoerwijze, 2025

(in procenten, n=669 (met beperking/chronische aandoening) en n=838 (zonder beperking/chronische aandoening))

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

De stedelijkheid van de gemeente heeft ook invloed op de mate waarin Nederlanders voorzieningen bereikbaar vinden (niet in figuur). Inwoners van niet- of weinig stedelijke gemeenten geven vaker aan dat ze één of meerdere voorzieningen slecht bereikbaar vinden te voet of met de fiets dan inwoners van (zeer) sterk

stedelijke gemeenten. Dat zou kunnen komen doordat in niet- of weinig stedelijke gemeenten de afstand tot deze voorzieningen groter is.

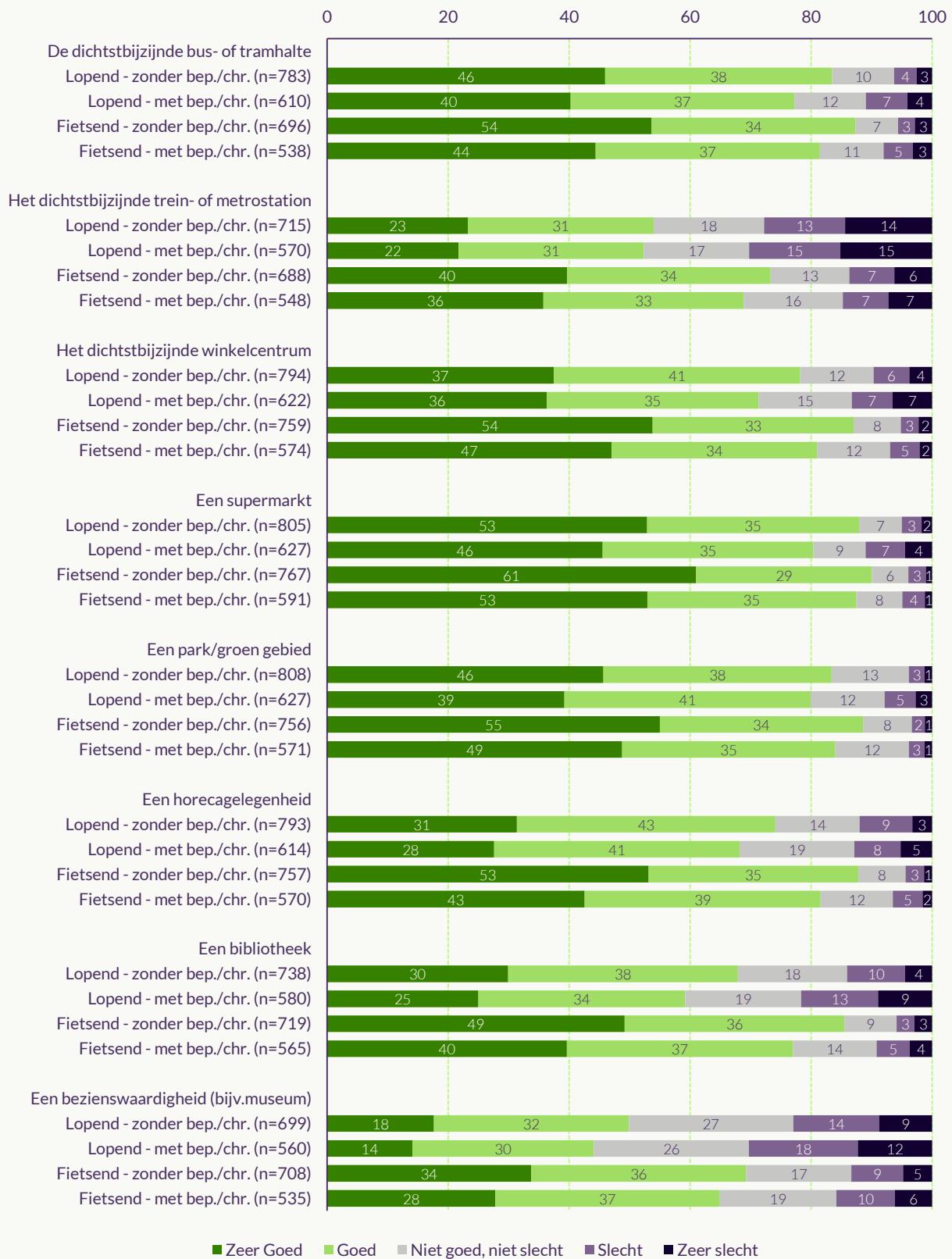
Vooraf trein- en metrostations en bezienswaardigheden slecht bereikbaar

Nederlanders zijn het minst te spreken over de bereikbaarheid van trein- en metrostations en bezienswaardigheden (**figuur 3.2**). Dit geldt voor zowel Nederlanders met als zonder beperking of chronische aandoening. Vooral bij de bereikbaarheid te voet zien we bij een aantal voorzieningen verschillen tussen mensen met en zonder beperking of chronische aandoening.

Figuur 3.2

Beoordeling van de bereikbaarheid van voorzieningen, lopend of fietsend, volgens Nederlanders met en zonder beperking of chronische aandoening

(in procenten van het aantal respondenten dat loopt/fietst naar de voorziening)

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

Belemmeringen

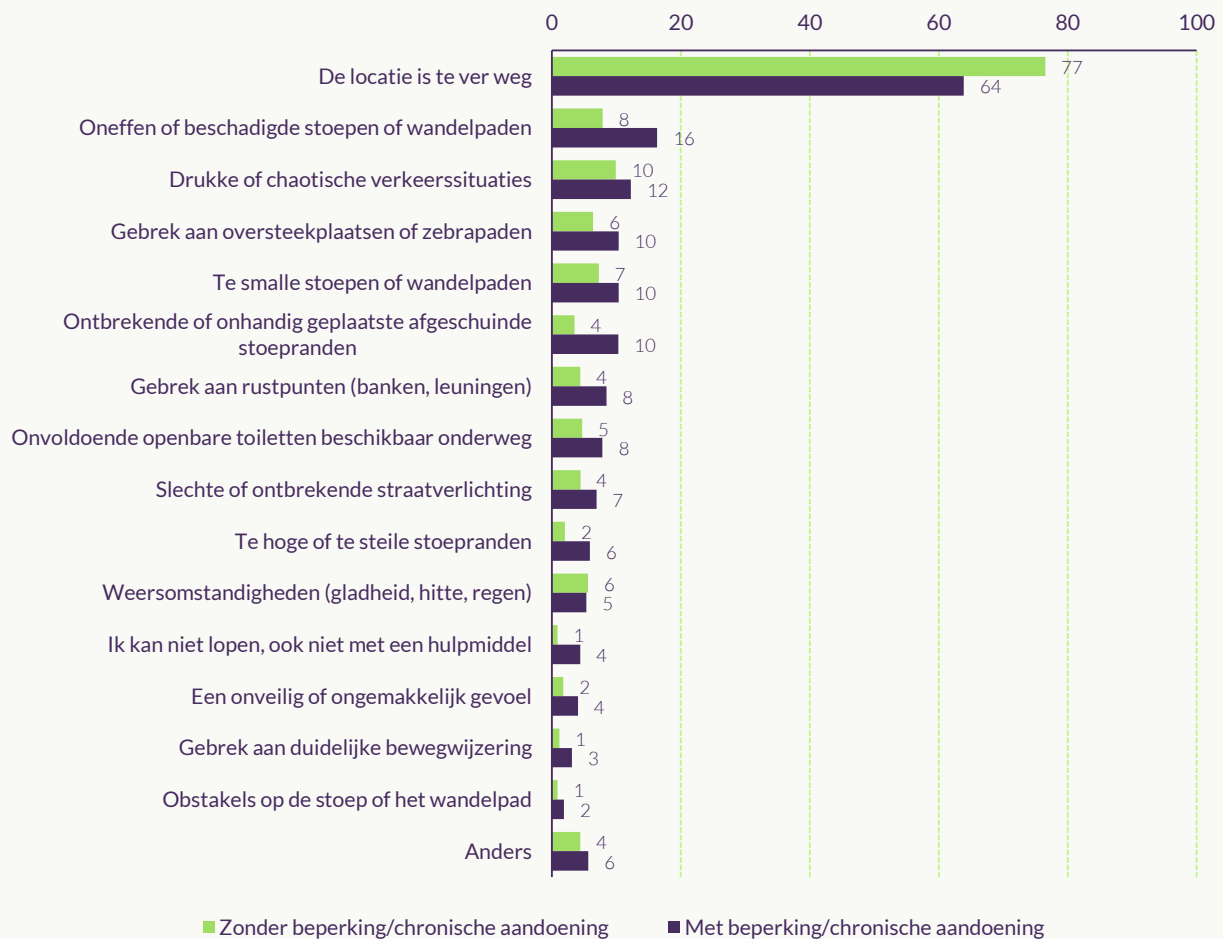
Afstand blijkt belangrijkste belemmering

In **figuur 4.1** en **figuur 4.2** laten we zien welke factoren ervoor zorgen dat Nederlanders met en zonder beperking voorzieningen slecht bereikbaar vinden. De meest genoemde belemmering is afstand: om te voet naar een voorziening te gaan is dit voor 70 procent van de Nederlanders een belemmering, om naar een voorziening te fietsen voor 57 procent (niet in figuur).

Figuur 4.1

Belemmeringen die Nederlanders met en zonder een beperking of chronische aandoening ervaren om naar een alledaagse voorziening te wandelen, 2025

(in procenten, n=320 (met beperking/chronische aandoening) en n=343 (zonder beperking/chronische aandoening))

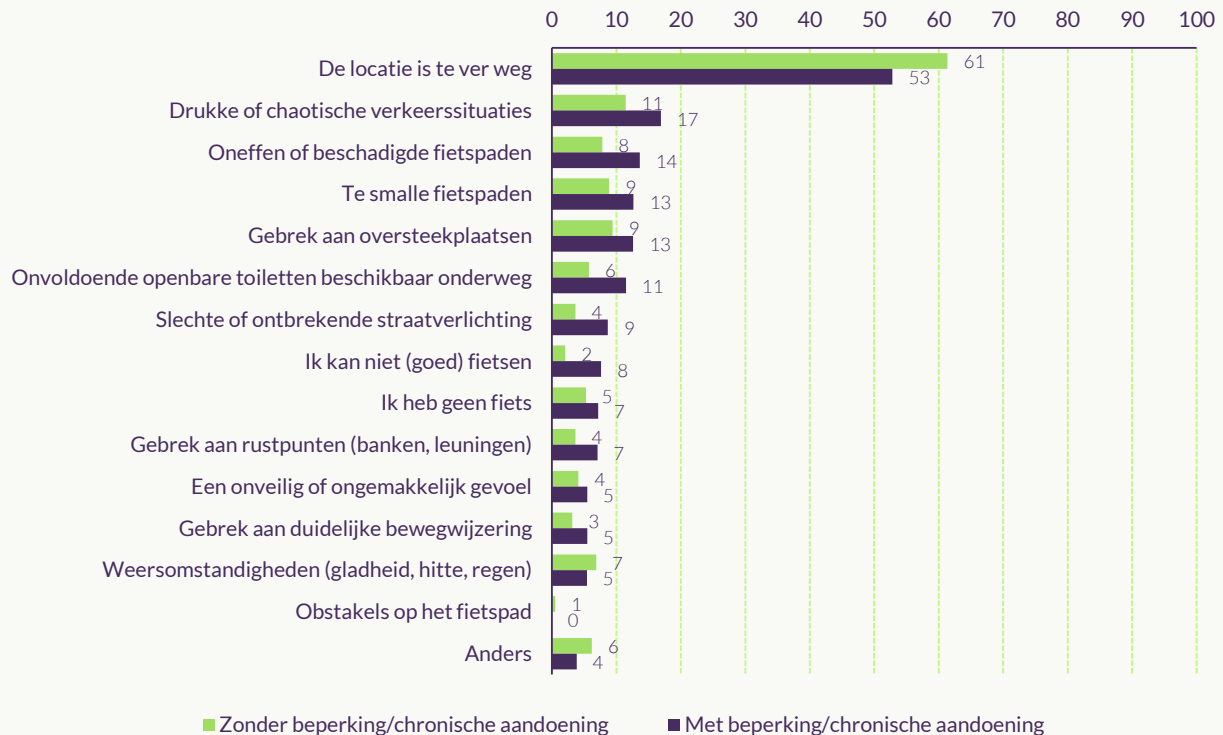

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

Figuur 4.2

Belemmeringen die Nederlanders met en zonder een beperking of chronische aandoening ervaren om naar een alledaagse voorziening te fietsen, 2025

(in procenten, n=183 (met beperking/chronische aandoening) en n=192 (zonder beperking/chronische aandoening))

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

Bij de belemmering 'afstand' speelt stedelijkheid een belangrijke rol. Zo geeft 69 procent van de inwoners van (zeer) sterk stedelijke gebieden aan de lange afstand een belemmering te vinden om te wandelen, tegenover 82 procent in weinig of niet-stedelijke gebieden. Onder fietsers is het verschil nog groter (48% vs. 77%). Dit sluit aan bij de beoordeling van de bereikbaarheid (zie vorige hoofdstuk) en zien we ook terug in cijfers over de bereikbaarheid van alledaagse voorzieningen (Meulenbroeks & Noordzij, 2025).

Mensen met beperking of chronische aandoening ervaren meer verschillende belemmeringen

Mensen met een beperking of chronische aandoening geven minder vaak aan dat afstand een belemmering is dan mensen zonder beperking of chronische aandoening. Dat komt waarschijnlijk doordat andere belemmeringen vaker (ook) een rol spelen. Zo noemen mensen met een beperking of chronische aandoening vaker infrastructurele zaken als reden waarom ze de bereikbaarheid slecht vinden. Ze geven bijvoorbeeld vaker aan oneffen en beschadigde fietspaden en te smalle fietspaden als belemmering te ervaren.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Ervaringen bereikbaarheid en belemmeringen verschillen

Nederlanders met een beperking of chronische aandoening ervaren de bereikbaarheid van alledaagse voorzieningen gemiddeld anders dan Nederlanders zonder beperking of chronische aandoening. Ze ervaren voorzieningen vaker als slecht bereikbaar te voet. Voor de bereikbaarheid met de fiets is het verschil kleiner.

Afstand tot een alledaagse voorziening blijkt voor het merendeel een belangrijke reden om de bereikbaarheid als slecht te ervaren. Nederlanders zonder beperking of chronische aandoening noemen dit relatief vaker. Voor Nederlanders met een beperking of chronische aandoening spelen vaker andere belemmeringen (ook) een rol, zoals oneffen of beschadigde wandel- en fietspaden, chaotische verkeerssituaties, een gebrek aan oversteekplaatsen en te smalle paden.

Belangrijke rol stedelijkheid

We zien verschillen tussen stedelijke en niet- of minder stedelijke gebieden. Overwegend geldt: hoe minder stedelijk, des te minder goed bereikbaar alledaagse voorzieningen zijn en des te vaker de afstand een belemmering is.

Aanbevelingen

De afstand tot een voorziening is niet zomaar te veranderen, zeker niet in relatief dunbevolkte regio's. In deze regio's zullen meer mensen gebruik maken van de auto om voorzieningen te bereiken, zodat de afstand (en vooral reistijd) minder een belemmering hoeft te zijn. Maar niet iedereen beschikt over een auto of rijbewijs.

Daarom is het belangrijk om:

- alledaagse voorzieningen goed bereikbaar te houden met (flexibel) openbaar vervoer, als alternatief voor wandelen, fietsen en autorijden, zeker voor mensen met een beperking of chronische aandoening;
- fiets- en voetpaden voldoende breed te maken en barsten en gaten zoveel mogelijk te voorkomen;
- verkeersstromen met verschillende snelheden te scheiden, om zo het verkeer overzichtelijker en veiliger te maken.

Bronnen

CBS (2025). *Gezondheid en zorggebruik; persoonskenmerken*. Geraadpleegd op 25 februari 2026.

CROW (2026). *Leidraad Toegankelijkheid*.

Informatiepunt Leefomgeving (z.d.). *Instructieregel Rijk over toegankelijkheid openbare buitenruimte*. Geraadpleegd op 20 augustus 2026, van <https://iplo.nl/thema/toegankelijkheid-personen/openbare-buitenruimten/>

Knapen, J., Bottenheft, E., Zonneveld, E., Aussems, C., & Boeije, H. (2023). *Nivel Participatiemonitor 2010-2020. Deelname aan de samenleving van mensen met een beperking*. Nivel.

Knapen, J., Haarmann, A., Grosscurt, R., & Boeije, H. (2020). *Meedoen in de samenleving 2008-2018: Update kerncijfers Participatiemonitor*. Nivel.

Meulenbroeks, N., & Noordzij, J. M. (2025). *Is Nederland beweegvriendelijker geworden?* Allesoversport.nl. <https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/is-nederland-beweegvriendelijker-geworden/>

Meulenbroeks, N., & Ruikes, D. (2026). *Een aantrekkelijke buurt voor sport en bewegen. Belangrijke elementen in de openbare ruimte voor sport en bewegen*. Mulier Instituut.

Ministerie van I&W (2025). *Bereikbaarheid op peil. Kabinetsstandpunt over bereikbaarheid behouden en verbeteren*. <https://open.overheid.nl/documenten/e74cee13-54bb-4e67-9ebb-817fd42e1f49/file>

Ministerie van VWS (2025). *Werkagenda VN-verdrag Handicap I 2025-2030*. <https://open.overheid.nl/documenten/fb176b92-963d-4185-9d4d-d6d02cef20d2/file>

Ministerie van VWS (2024). *Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap*. <https://open.overheid.nl/documenten/db93725f-4753-4e40-bf53-d18454b28308/file>

Vermeij, L., & Hamelink, W. (2021). *Lang niet toegankelijk. Ervaringen van Nederlanders met een lichamelijke beperking als spiegel van de samenleving*. SCP.

Rauws, R. H. S., Groen, R., & Noordzij, J. M. (2025). *Onbeperkt wandelen: een verkennend onderzoek naar de motivatie en belemmeringen van wandelaars met een beperking en de rol van gemeenten*. Mulier Instituut.

Rauws, R. H. S., Noordzij, J. M., & Van Lindert, C. (2024). *Onbeperkt fietsen: een verkennend onderzoek naar de ervaringen van en verbeteringen voor fietsers met een beperking*. Mulier Instituut.

Rijksoverheid (z.d.). *VN-verdrag Handicap*.

Bijlage 1 - Onderzoeksverantwoording

In september 2025 hebben we een vragenlijst uitgezet onder Nederlanders van 16 jaar en ouder. Deze vragenlijst was onderdeel van het Nationaal Sportonderzoek (NSO). 1.507 mensen vulden de vragenlijst in.

We hebben onderzoek gedaan naar de doelgroep mensen met een beperking en chronische aandoening en de vragenlijst uitgezet om deze doelgroep te bereiken. Dit betekent niet dat de steekproef representatief is voor het percentage mensen met een beperking en chronische aandoening in Nederland. Om de representativiteit te verbeteren wegen we de uitkomsten. We hebben de resultaten gewogen naar leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, regio en sportdeelname. In **tabel B1.1** beschrijven we de kenmerken van de responsgroep.

We vroegen de respondenten hoe goed zij te voet of met de fiets bij bepaalde alledaagse voorzieningen kunnen komen. Dit noemen we in dit rapport 'de bereikbaarheid' van deze voorzieningen. Mensen die aangaven dat een bepaalde voorziening niet goed bereikbaar is voor hen, vroegen we waardoor dat komt.

Tabel B1.1**Kenmerken van de responsgroep**

(in procenten, n=1.507)

Kenmerk	%
Aantal keer gesport in de afgelopen twaalf maanden	
Geen sport	19
1-11x	14
12-59x	30
60-119x	17
120x of vaker	21
Geslacht	
Man	50
Vrouw	50
Leeftijd	
18-34 jaar	29
35-54 jaar	33
55-64 jaar	18
65-79 jaar	20
Hoogst voltooide opleiding	
Lager onderwijs	23
Middelbaar onderwijs	43
Hoger onderwijs	33
Beperking of chronische aandoening	
Geen beperking of chronische aandoening	56
Wel een beperking of chronische aandoening	44
Stedelijkheid van gemeente	
(Zeer) sterk stedelijk	61
Matig stedelijk	17
Weinig of niet stedelijk	23
Gemeentegrootte	
Minder dan 25.000 inwoners	9
25.000-75.000 inwoners	38
75.000 inwoners of meer	53

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek [NSO], september 2025.

Niels Meulenbroeks
n.meulenbroeks@mulierinstituut.nl

Robin Rauws

Mark Noordzij
m.noordzij@mulierinstituut.nl

Daniëlle Ruikes
d.ruikes@mulierinstituut.nl